

Озеро Воронки

Озеро Воронки – одне з найчистіших озер Полісся, на його берегах росте ряд рідкісних рослин, що занесені в Червону книгу України. З усіх лісових озер області щодо рослинності чи не найзагадковішим є Воронки у Володимирецькому районі. Довжина його сягає 600 метрів, а площа 21 гектар. Тут знайшла собі прихисток така рідкісна рослина як молодильник озерний, яка швидко зникає у зв'язку з промисловим або побутовим забрудненням водойм. Багато є на Рівненщині озер -

великих і малих, а молодильник селиться лише на одному, Воронківському. Саме тут знаходить потрібні для свого життя умови: чисту, мало мінералізовану воду, що має слабокислу реакцію.

Та й берег цього озера незвичайний: лише в одному місці є невелика смуга піщаного пляжу, більша ж його частина оточена хитким плавом різної ширини. Навколо озера - смуга осоково-сфагнового болота. Тут можна зустріти такі рослини, як осока-кругляк, осока здута, образки болотні, осока багнова, росичка середня, шейхцерія болотна. У прибережній смузі виявлено непоказну на вигляд рослину - ситник бульбастий. Це нове для України місцезнаходження рідкісного західноєвропейського виду.

За плавом - старий сосновий бір, типовий для північної частини області, вище - зеленомоховий, нижче - заболочений. Ростуть тут два види чагарникових верб: розмаринолиста, тендітна, з вузькими листочками, та чорніюча, більш рідкісна.

Маєток Красицького

Перше місце у списку історичних пам'яток Володимирця — **палац Красицьких**.

Палац польського пана Фердинанда Красицького був збудований у 1827 році, — розповідає

— Парк навкруги палацу був знаменитим рідкісними породами дерев, наприклад, європейськими акаціями. На територію парку не пускали нікого, а стежки тут були настільки широкими, що по них прогулювалися каретами. На початку ХХ століття його викупила бельгійська родина де Пурбе, якій він і належав до 1939 року. Маєток не був зруйнований радянською владою тільки тому, що це приміщення вирішили використати під сиротинець. Тут же розміщувався відділ комуністичної пропаганди — до цих пір на стінах маєтку висять плакати з гаслами на кшталт «Ленін завжди живою». З 2002 по 2008 рік тут була православна церква, тому й досі зберігся хрест. Коли церква перейшла в окреме приміщення, маєток закрили, обмеживши доступ всередину. Цей маєток — єдиний на все Полісся, який зберігся.

Поблизу маєтку розташувалася мальовнича водойма з островом посередині. Місцеві мешканці називають її басейном, оскільки створена вона штучно.

Пан Фердинанд Красицький, розповідали, був дуже жорстоким і вередливим. Якось одна з кріпачок взяла без дозволу хліб, щоб погодувати своїх дітей. Пану про це розповіли, і він послав за нею охорону. Втікаючи від охоронців, жінка побігла через болото, розташоване поблизу палацу. Заблукала, потрапила в трясовину і загинула. З того часу почали ходити чутки, що бачили її привид на болоті. Буцімто вона ходить і гукає пана, щоб забрати його із собою. Пан злякався і вирішив осушити це болото. Кріпаки почали осушування і дійшли до острівця землі серед болота, який мали розкопати. Проте не встигли — прийшла радянська влада. Так і залишився цей острів посеред водойми. А привида кріпачки тут більше не бачили.

цьому басейні можна купатися — вода в ньому чиста, оскільки оновлюється з джерела.

Свято-Миколаївська церква

Поміж вікових лісів та безмежних лугов, на високому березі річки Стир, возвеличується духовна краса Полісся – Миколаївська церква. Цей храм вабить красою, дивує величністю, зацікавлює оригінальністю. Дивовижна за розмірами духовна святиня своєю архітектурою мало схожа на традиційні храми Полісся.

Історія храму тісно пов'язана з історією села Стара Рафалівка. Роком заснування поселення вважається 1647 р. В 1663-1665 роках Рафалівкою володів гетьман Правобережної України Петро Тетеря, він домогся для Рафалівки привілею на магдебурзьке право та проведення щорічних чотирьох ярмарків і торгу. Це сприяло економічному росту колишнього волостного містечка. В XIX ст. місто Рафалівка було справжнім промисловим, культурним, духовним центром в окрузі. В 1946 році для відмінності від селища Рафалівка, котре виникло навколо залізничної станції, містечко отримало нову назву – Стара Рафалівка.

В наш час територіально село знаходиться у Володимирецькому районі на кордоні Рівненської та Волинської областей. Багатовікові ліси та непрохідні болота розрізані сотнями рукавами прекрасної річки Стир. Безмежні луги, залиті весняним паводком, переповнені рибою, а влітку квітують духмяними травами - це українське Полісся.

Понад двісті років головною прикрасою, гордістю Старої Рафалівки та краю є Свято-Миколаївська церква. Храм був побудований паном Рафаїлом Романовским у 1783р. як католицький костьол. Крім нього в Рафалівці ще була православна церква св. мучениці Параскеви, але вона була знищена пожежою у 1834 р. В 1831 році спалахнув польський заколот, в якому взяв участь володар Рафалівського маєтку граф Ілізар. За участь в заколоті маєтки графа, в тому числі і містечко Рафалівка, були конфісковані і перейшли до казни. Поляки були виселені зі своїх земель, а костьол переданий у користування православним жителям Рафалівки.

З 1837 року відкрилася нова сторінка історії величного храму. Він набув свого нового вигляду, освячений молитвами віруючих, став духовним центром краю, православною святинєю Полісся. Історія Свято-Миколаївської церкви понад 100 років була пов'язана з родиною священників Янцевичів, котрі поперемінно від батька до сина звершували службу Богу в храмі. Першим його настоятелем був священник Петро. На його плечі ліг весь тягар, пов'язаний з ремонтом і перебудовою церкви. З державної казни були виділені кошти, за які прихожани звели православний купол, перекрили дах, побудували дерев'яну дзвіницю. Тоді ж був поставлений перший іконостас.

До 1858 року, шанований своїми прихожанами, служив в храмі св. Миколая отець Петро Янцевич. Після смерті його справу продовжив син - священник Назарій. Довгих 53 роки він піклувався про храм та його прихожан.

В 1911 році його змінив син, священник Костянтин Янцевич. З 1911 по 1943 роки в тяжкі часи Першої світової війни, революційних подій 1917-1918рр., зміни політичного та церковного становища при Польщі 1919-1936р., Другої світової війни – отець Константин ніс священницький хрест.

На початку Другої світової війни і особливо після окупації України німцями нелегким стало життя віруючих. Хоча німці і дозволяли вільно сповідувати свою віру, але вони сприяли розколу Православної Церкви. В 1943 р. отець Костянтин разом з сім'єю виїхав до Нової Рафалівки, де і помер.

Після війни ставлення до релігії та релігійних споруд з боку радянської влади було неоднозначним. В цей період на Рівненщині було знищено, закрито чи віддано в господарське користування більше половини релігійних споруд, у тому числі і пам'яток історії. Постановою Кабінету Міністрів України від 23 червня 2003 р. № 864 була підтверджена історична цінність Свято-Миколаївської церкви як пам'ятки архітектури. Це допомогло зберегти його внутрішній та зовнішній вигляд. Завдяки тому, що він ніколи не закривався як молитовний дім, прихожанами були збережені його святині і той дух молитви та історії, котрий зберігається в храмах віками. До нашого часу Старорафалівський храм являється єдиною у Володимирецькому районі пам'яткою архітектури державного значення.

В цей час люди під керівництвом духовних отців почали відновлювати частково зруйнований війною храм. Прихожани храму зберегли імена та пам'ять про священницькі подвиги післявоєнних настоятелів.

О. Олексій Ткачук (1945 - 1947рр.)

О. Степан Халімонов (1947 - 1952рр.)

О. Петро Поздняковскій (1952 – 1957рр.)

О. Олексій Костанович (1957 - 1979рр.)

О. Андрій Дьогтяров (1979 - 1980рр.)

Але не тільки про відновлення стін храму піклувалися духовні отці - настоятелі. Миколаївська церква після війни була чи не єдина, котра ніколи не закривалась владою. В найтяжчі часи гонінь в храмі звершувалось богослужіння. В неділю та святкові дні церква була переповнена віруючими з різних сіл. Люди йшли пішки десятки кілометрів, щоб потрапити на Службу Божу. Стіни Миколаївської церкви зберегли багато святинь тих храмів, котрі були закриті чи знищені радянською владою.

В 70-их роках поблизу Рафалівки почала будуватись Рівненська АЕС та місто-енергетик Кузнецовськ.

Справжньою прикрасою храму є дзвіниця з древніми дзвонами на ній. Усіх їх одинадцять. Найдревніший з них має надпис фундатора Рафаїла Романовського та дату відкриття храму - 1873 рік. Ще чотири невеликих дзвони, вилиті в кінці XVIII-XIXст. Є два дзвони з надписами українською мовою XVIII століття та два – з періоду Польської держави XX ст. На одному із них надпис польською мовою: "В пам'ять 1900 річниці смерті короля Христа, 1933р."

Найбільший за розмірами дзвін був свідком передачі храму православним в 1836р. Інший датований 1888 роком, з обох сторін має вилите зображення хреста та ікони. Поява його на Миколаївській дзвіниці зв'язана з приїздом на Волинь імператора Олександра III в 1890 році. Особливо значимим храмам були дані Його Величністю цінні подарунки: Миколаївський храм отримав дзвін та лампаду, котра і понині висить перед іконою Почаївської Божої Матері на іконостасі. На ній знаходиться особливий надпис: "В память чудесного Спасения Государя Императора Александра III и всего Августейшего семейства октября 17 дня 1888г."

В храмі зберігається древнє зібрання богослужбових книг та рукописів.

Завдяки роботі по вивченню історії храму було визначено точну дату його побудови – 1783 рік.

З 2004 року настоятелем Свято-Миколаївської церкви являється випускник Московської Духовної Семінарії та Академії клірик Української Православної Церкви священник Сергій Прокопчук.

Величний храм св. Миколая Чудотворця є красою та гордістю села Стара Рафалівка, Володимирецького району та всього нашого поліського краю. Його золоті купола та мелодійний тризвін древніх дзвонів вабять нас до себе. Вже понад двісті років дзвони кличуть віруючих до служби Божої, нагадують нам, що ще живе віра Христова в серцях людей. Приходять помолитись до храму і ті, котрі пам'ятають часи, коли Свято-Миколаївська церква чи не єдина на всю округу була відкрита і звершувалось в ній богослужіння. Зайшовши в храм, кожен відчуває зв'язок часів, коли на молитві єднаються голоси дітей, батьків, дідів та прадідів, котрі жили та живуть в цих краях.

Веб-ресурси

- volodymirec.lib.rv.ua /- Стара Рафалівка;
- www.polissya.net - Православні святині Володимиреччини;
- 34400.net – Блог. Подорожі рідним краєм;
- ogo.ua/rivnenschina/- Сім чудес Володимиреччини

Луківські «хрести»

Село Луко. Ліс. Тут на північній стороні села, на розбіжжі ґрунтових доріг, стоять хрести. Великі та маленькі. Дика груша і стара сосна із сосновим лісом обступили їх, наче охорона. Під хрестами на землі — бідончики, миски, скляний посуд. А самі хрести повністю обвішані рушниками, хустками, стрічками різних кольорів і вишитими фартушками. То що ж це за Хрести такі?

У Лукому та сусідніх селах розповідають багато легенд про урочище "Старці" і "Хрести". І ось одна з них. .

..Було це після 1861 року, коли селяни стали вільними від кріпацтва і землю почали бідним роздавати. Кріпаки втікали з маєтків своїх панів що подалі, шукаючи сім'ями нових місць. Переказують, що того року зима була дуже лютою. Хати і хліви так позамітало, що селяни мусили "нори" у снігу робити, щоб до худоби дістатися. Колодязі й криниці повимерзали, сніг на воду топили. А як пішла відлига, поїхали хуторяни в ліс. І натрапили там на мертвих людей. Вони сиділи, притулившись одне до одного: дід, жінка, старші й маленькі діти. Бідно вдягнені, як старці. Чи з голоду, чи з холоду, вони не дійшли до перших хат всього п'ять кілометрів. Проте їх не зачепили вовки, не рознесли інші хижі звірі. Хуторяни побоялися близько підходити до мерців, аби не заразитися чумою чи іншою хворобою. Та чутка полетіла від села до села. І коли зібралися люди, щоб їх поховати (а надворі вже потепліло), всі помітили, що знайдені мерці, мов живі. Приїхав православний священик і вже під час поховання у діда випала іконка. Її потім прибили на найвищому хресті. Священик сказав, що то була сім'я руських старообрядців. А от куди йшла ця родина — залишилося таємницею, яку вони забрали з собою в могилу.

Та пам'ять про Хрести живе. Кожне покоління луківчан і жителів сусідніх сіл поновлюють ті хрести, доглядають, носять їжу. І просять Бога, щоб рідні й близькі з далеких країв добиралися вчасно додому, щоб ніколи і нікому з їхнього роду не довелося померати голодною і холодною смертю.

Веб-ресурси

<http://www.visti.rovno.ua/article/750/>

<http://www.rivnepost.rv.ua/showarticle.php?art=017751>

<http://www.simya.com.ua/articles/53/22310/>

<http://gazeta.ua/articles/lviv-newspaper/bilya-hrestiv-u-lisi-prochani-zagaduyut-mriyi/211808>

<http://34400.net/blog/khresti/2010-10-02-16>

<http://archive.wz.lviv.ua/articles/70745>

<http://archive.wz.lviv.ua/articles/70745>

Рафалівські базальти

Базальтові стовпи утворилися завдяки дії вулканічних сил у далекому минулому Землі. Рафалівське родовище базальтів знаходиться поблизу сіл Полиці та Іванчі. Базальт — виливна магматична гірська порода чорного або темно-сірого кольору. Вони тягнуться на Рівненщині від Кузнецовська до Славути шириною 10-15 км, де створено кілька родовищ. Використовуються як будівельний камінь, є високоякісною сировиною для кам'яного литва, художнього ливарства. З базальтових волокон виготовляють міцні теплоізоляційні матеріали, які стійкі до високих температур, кислот, вібрацій. Крім базальтів, тут видобувають цеолітові туфи, знайдено мідні руди, вкраплення кварцу, аметисту та інші мінерали.

Вироби з базальтів, що видобуваються у Рафалівському родовищі, користуються попитом за кордоном. ВАТ “Рафалівський кар’єр” успішно розробляє це родовище і, як результат, різні фракції базальтового щебеню, а також відсів користуються попитом в українських та закордонних підприємств, що займаються будівництвом доріг.

Базальт – це камінь, довговічність якого перевищила тисячолітній рубіж. Він плавиться в печі при температурі 1280 градусів і виливається у форми будь-якої конфігурації і потреби: труби, плитки, пам'ятники, елементи декору. З цього каменю виготовляють базальтопластик, який застосовується в енергетичній, атомній, авіаційній, космічній та кораблебудівній сферах і як кислотостійкий матеріал у хімічній промисловості. З нього виробляють будівельну арматуру, скловолокно і мінвату – негорючу теплоізоляцію для приміщень, холодильних установок та криогенних камер.

Базальт відмінно полірується і обробляється алмазними пилками. Це дешевий природний та екологічно чистий матеріал, який не потребує затрат для видобування і переробки. На 1 кілограм базальтового волокна йде – 2 кіловат-години. З базальтопластику можна навіть вагони та автомобілі випускати. Недарма його називають «чорним золотом» України. На Україні – всього до десятка базальтових кар'єрів (це Рівненщина і Закарпаття). Небагато їх і в Європі (лише Італія та Польща), тож попит на продукцію з базальту на світовому ринку був і залишається високим. Це – справжнє коштовне каміння Володимиреччини.

Веб-ресурси

[www.4bloka.com/.../Рафалівські базальти](http://www.4bloka.com/.../Рафалівські_базальти). - Рафалівські базальти - портал міста Кузнецовськ - 4bloka

vse.rv.ua/.../1378531659-tur-vihidnogo-dnya-Тур вихідного дня на Рівненщині - Володимиреччина ...

ogo.ua > ... > [Відкрий Рівненщину!](#)-Сім чудес Володимиреччини | Відкрий Рівненщину ...

34400.net > [Різне](#)-Там, де камінь коштовний росте - Кузнецовськ - новини ...